ޙާޞިލްވާންވީ މިންވަރު ٢

ގަޑިބަޔަތު

ކާޅުގެ އަޑު ނުކުންނަގޮތާއި ހިނގާގޮތް އަންގައި ދިނުން. ކާޅު އަދި ފާރަގެ ކުރަން އެގުމާއި ކާޅުގެ ބައްޔާއި ސިފަ ވިޔަޅުކަން އެނގުން، އަކުރުމަށް މިހާރާއި ހިއްސާއި އަމިއްލައަށް ހިއްސާކޮށް ދިރާސާ ދަސްކޮށްދިނުން.

އާލީ ކާޅުގެ ވާހަކައިގެ ތަސްވީރުތަކެއް، ބަސްކާޑު، ތަސްވީރުކާޑު، ބޯޑުކޮނޑިޔާގެން ބަނޑީ، އަކުރުކާޑު، ޗާޓް ބަސްފޮތް ދިވެހި ކިޔުންފޮތް.

މުޤައްރަރުގައި ހިމެނޭ ބައިތައް

އަޑުއެހުން

ކާޅުން ތަފާތު ބަސްތައް އަޑުއިއްވުން. ކާޅުގެ އަޑުނުކުންނަ ގޮތާއި ހިނގާގޮތް ކުދިންނަށް އިއްވައިދީ ހިއްކުވުން. ކާޅުންގެ ބަސް ކުދިންނަށް އަނގޭ މިންވަރު ބެލުން.

ވާހަކަދެއްކުން

ކާޅު އޮންނަގޮތާއި ބެހޭގޮތުން ކުދިންނާއި ވާހަކަ ދެއްކުން. ބޯޑު އަކުރުން ލިޔެފައި އޮންނަ ކާޅު އާދައިގެ ގަދަމުން ލިޔެފައި އޮންނަ ކާޅުގެ ތަފާތައް ބެހޭގޮތުން ކުދިންނާއި ވާހަކަ ދެއްކުވުން.

ކިޔުން

ކުދިންނަށް ކާޅު ކިޔައިދިނުން. ކާޅުގެ ބަސް ކުދިންލައްވައި ކިޔުއްވުން. ކާޅު ކިޔަން އެނގޭތޯ ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ ބެލުން. ކާޅުން ފޮތް ތަފާތު ބަސްތައް ކިޔުއްވުން.

ލިޔުން

ކާޅު އަކުރުތަކެއް ވަކިވަކިން ބޯޑުގައި އަކުރުވެލާ ފަށްގަނޑުގައި ކިޔައިދީ ކާޅު އަކުރުތަކުން ބަހަނާ ކުރުވުން. ކާޅު ލިޔެފައި އޮންނަ ގޮތް ކުދިންނަށް ދެއްކުމުން އޮޅުން އަދިއަލުން ބަލައިގެން ކާޅު ލިޔުން ދަސްކުރުވުން.

ކުރެވިދާނެ ބަޔާން ކަންތައްތައް

- ކުކުޅާއި ކަހަނބު، މިވާހަކައިގެ ތަސްވީރުތައް ބަލައިގެން ކުދިންނަށް ފެންނަ އެއްޗެހި ބާރުގޮތުން ކުދިންނާ ސުވާލު ކުރާށެވެ.

ކުކުޅާއި ކަހަނބު

ކުކުޅު ބިސް އަޅަންވެގެން ހޯދި ތަނާ ތަށްޓާ ކުރިއެވެ. ޤަރީބުން އައި ދުވަހު ބިސް އަޅައިފިއެވެ. އަނެއް ދުވަހު ބިސް އަޅަން އައިރު އޮތީ ބިސް ބޮޑުވެފައެވެ. އޭގެ ފަހުން ކޮންމެ ދުވަހަކުވެސް އޮންނަނީ ބިސް ބޮޑުވެފައެވެ. އެއްދުވަހަކު ކުކުޅު ހިތަށް އެރިއެވެ. މިއަދު ބިހަށް ވާގޮތެއް ބަލާނަމެވެ. މިހެން ހުއްޓާ ކުޑައިރުކޮޅެއްގެ ފަހުން ކަހަނބު ބައި ހަދާފައި އަންނަނިކޮށް އެބަފެނުނެވެ. އެ ގެތުރުކަމި ރީތި ކަކުނި، ކާޅު، ކާވެނި، ކުތަރު މި އެންމެންނެވެ. އައިމަތަށް އައިސް ކުކުޅުގެ ބިސް މިއަދުވެސް ތަފާތުއިގެން ބޮޑި މަޖާކުރަމުންދާތާ ހިނގައްޖެއެވެ. މިދުވަހު ކުކުޅު ރޮން އަތިރިމަތީގައި ހިނގަން ހިނބެހެއް ފެނިގެން ކުކުޅު ކައިރިއަށް ބުނެއެވެ. “ކަޑު ރޮނީ ހިއްވެގެން.” ކުކުޅު ވެގެން އުޅޭގޮތް ހިނބެހެއް ހިތައިދިނެވެ.

ހިނބެހު ބުނެއެވެ. “މާދަމާ ހަދަންވީ ގޮތަކީ އަހަރެން ބުނާ ތަނަކަށް ބިސް އަޅަންވީ!” އަނެއް ދުވަހު ކުކުޅު ބިސްއެޅީ ހިނބެހެން ފެންނަ ހިސާބަކުއެވެ. ކުޑަ އިރުކޮޅެއްގެ ފަހުން ކަކުނިގެ ހުރިހާ ރަށްމަތީގޮޅިން ގޮވައިގެން އަތުވެއްޖެއެވެ. ހިނބެހު ބުނީ: “ކަކުނިން މަޖާކުރުވައި ތިކުރާ ގަޑަށް ވަރަށް ވިއްސުރާ ކަމެއް. ތިޔަކަންތައް ހުއްޓާ ސުލޫކީ ރޫޅާލަނީ އަދަބު ދޭންޖެހިދާން. ކަކުނިންނަށް އާޅާ ބަލަމުން ތިޔަ ކަމެއް ކުރާނަމަ ކަކުނިންނަށްވެސް ދަރުބާން. ތިޔަކަން ހުއްޓާލައިފައި އެންމެން އެކުވެރިވާ!” ކަކުނި ބުނީ މިގޮ ވަރަށް އަހަރުމެން ކުކުޅު އަދާ ބިހެއް ނުބަނަމެވެ.

- **ވާހަކަ ކިޔައިދިނުމަށްފަހު ކާފުގެ އަޑު ފާހަގަ ކޮށްދޭނެވެ.**

ކުކުޅު، ކަކުނި، ކާޅު، ކޮވެލި، ކުރަފި، ކޮކާ، ކަހަނބު، ކިނބޫ، މިބަސްތަކުގެ ފުރަތަމަ އަޑަކީ ކާފުގެ އަޑުންކަން ބުނެދެއްވާށެވެ. ކާފުން ފެށޭ ބަސް އެނގޭމިންވަރު ބަލައިލާ ކިޔުއްވާށެވެ. ކާފުން ފެށޭ އިތުރުބަސް ދައްކަވާށެވެ. މިސާލު: ކަސް، ކޮތަޅު، ފަދަ ބަސްތައް ބޭނުން ކުރުން ދަސްކުރުވާނެއެވެ.

- **ބަސް ފެށޭއަކުރު ފާހަގަކޮށް ނަންބަރު ކިޔުއްވާށެވެ.**

ކާފު ފެށޭ ބަސްތައް ފާހަގަ ކުރުވާށެވެ. އެބަސްތަކުން ކާފުގެ އަކުރުގައި ކުލަޖައްސުވާށެވެ. އަދި ކުރަހާފައި ބަހާ ބެހޭގޮތުން ކުދިންނާ ވާހަކަދައްކަވާ ކުރެހުންތަކުގައިވެސް ކުލަޖައްސުވާށެވެ. ކާފު ހިމެނޭ ބަސްތައް ފޮތުބަސްކޮޅު ބަލައިގެން ހޯދާ ނޫޅު ކުރުވާ ކިޔުއްވާ ގޮތުން ދަސްކުރުވާނެއެވެ.

- **އަޑު ފާހަގަ ކުރަމުން ޅެމުގައިމިވާ ބައިތު ކިޔުއްވާށެވެ.**

ކަހަނބު ފުރާ ކާފު އަޑުން
ކާފު އަޑުން ކަހަނބު ފުރާ.

މި ބައިތު ކުދިންނާއެކު ކިޔުއްވާށެވެ. ކާފުގެ އަޑު ފާހަގަ ކޮށްދެއްވާށެވެ. ކާފުން ފެށޭ ތަފާތު ބަސްތައް ކިޔައިދީ ކިޔުއްވާށެވެ. ކާފުން ފެށޭ ބަސް އެނގޭ ވަރަކަށް ކުދިން ލައްވާ ކިޔުއްވާށެވެ. މި ބައިތު ކިޔުއްވުމަށްފަހު ކާފުންފެށޭ ބަސްކުދިންލައްވާ ކިޔުއްވާށެވެ. އަދި އެކުދިންނަށް އެނގޭ މިންވަރު ބައްލަވަން ވާނެއެވެ.

● އަކުރު މަތީގައި އަކުރު އަޅާށެވެ.

އަކުރުމަތީގައި ލިޔޭ! މިސުރުޚީގެ ދަރުސްގައިވާ ތިކިތަކުން ލިޔެފައިވާ އަކުރުތަކުގެ މަތީގައި ކުދިން ލައްވާ ލިޔުއްވާށެވެ. ލިޔަމުން ގެންދާއިރު މުދައްރިސް ބައްލަވައި ކަމުނުދާގޮތަށް އެޅިފައިހުންނަ އަކުރު އޮންނަންވީ ރަނގަޅުގޮތް ދައްކަވައި އެހީވެދެއްވުން ރަނގަޅުވާނެއެވެ. އިތުރު އެހީއަށް ބޭނުންވާ ކުދިންނަށް ހާއްސަ ސަމާލުކަމެއް ދެއްވާ އެކުދިން ބާކީ ނުވާނެގޮތަކަށް ކުރާސް އިންތިޒާމު ކުރުން ރަނގަޅު ވާނެކަމަށްފެނެއެވެ.

● ދޮށީގައިވާ އަކުރު، މަތުގައި ލިޔާށެވެ.

މިސުރުޚީގެދަރުސް ބައްޔާކު ކުރެހިފައިވާ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަ ކުރާނެގޮތް ކިޔުއްވައިދެއްވާށެވެ. ދޮށީތަކުގައިވާ އަކުރު ތަކަށް ހަދަން ޖެހޭގޮތް ކުދިންނާ ސާފުކޮށް ދައްކަވައިގެންނާއި މުދައްރިސްގެ އެހީއާއި އެކު މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކުރުވާށެވެ.

● ދަސްކުރި ހުރިހާ އަކުރެއްގައި ބޯވު އަޅާށެވެ.

ކާފުގައި ބޯވު އަޅާ! މިސުރުޚީގެ ދަރުސްގައިވާ ކާފުން ހަދާފައިވާ ވާހަކައިގެ ބޮކުގައި ހިމެނިފައިވާ ބަސްތަކުން އެނގޭ އަކުރު ބުނެގައި ބޯވު އަޅާށެވެ. މި މަސައްކަތުގެ ކުރިން ނަމޫނާއެއް ކުދިންނާ ބަލާލު ކުރުއްވާ ބޯވު އަޅާން ގޮތުގެ ނަމޫނާއެއް މުދައްރިސް ދައްކަވަންވާނެއެވެ.

● ދޮށީގެ ތިރީގައިވާ ބަސް ތިރީގައިވާ ދޮށީގެ ތިރީގައިވީތޯ!

މި ސުރުޚީގެ ދަރުސް ބައްޔާކު ކުރެހިފައިވާ މަސައްކަތުގައި ކޮންމެ ދޮށިޗެއްގެ އަރިމަތީގައިވާ ބަސްތަކުން އަދި ބަސްތަކާއި ބަހުގެ ސާފުކޮށް ކިޔާށެވެ. އެއަށްފަހު ދޮށި ތިރި ދޮށީގައި އެބަސްތަކު ލިޔުމުން ބަލާލު ކުރުވާށެވެ.

● ކުރުމުންދަކަށް ވިސްނައިގެން ދުވާލެވެ.

މި ސުވާލުގެ ދަށުގައިވާ މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކުރުމުން ބަލައިގަތުމަށް ކޮން އެއްގޮތެއް ކުދިންނާއި ސުވާލު ކުރައްވާށެވެ. އެއަށްފަހު މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކުރާނެގޮތް ކުދިންނަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވާށެވެ. އެކުދިން ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތް ފުރިހަމަވަނީ ކަމާއި ބައްލަވަންވާނެއެވެ.

● އުބުރިޖާ ބަސްތަކުގައި ފިލިޖަހާލާށެވެ.

މި މަސައްކަތް ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކުދިންނަށް އުބުރިއަރާ ކަނޑައިކަން ބުނެދެއްވަންވާނެއެވެ.
އުބުރިޖާގައި ހިމެނޭ ހުއްޓުމެއް ދެއްވަންވާނެއެވެ.

ތިރީގައި މިވަނީ ދަރިވަރުންގެ ފޮތުގެ މަޝްގައި އޮވާ ސުވާލުގެ ދަރުން ހަދާފައިވާ މަސައްކަތް
މުދައްރިސާއް ފަސޭހައިން ފުރިހަމަ ކޮށްދެވެ.

ނުރަ	ދުވަ	ގުރާ	މުދި	ކުރި
އަނދު	ބޭރު	ތަވު	އުސް	ރޯކުޖު
ކަވޮރި	އުތުރު	ފަތުރު		

● އަކުރު ބަލައިގެން ކިޔަމުން ދިޔޫ!

އަކުރުތައް ފޮތުގައި ހިމެނޭގޮތަށް. ހިޔަން ފުރުމުގެ ކުރިން އަކުރު އަލަށް ގޮތާއި ފަންސުރު ހިފަހައްޓާގޮތާއި އަތް ފަރިތަކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރާ ގަރާޓަބަހައް ކުރުވާށެވެ. އިތުރު އެކި އަނގަ ބާރުންނާ ހަރަކާތް ސަވާލު ކަމަށްދަތުރުވެގެން މަސައްކަތް ކުރިއަރުވާގެން ދެވޭނެ ރަސްމީ ވާނެއެވެ.